

कृति आराखडा अंतर्गत २००७-००८ मध्ये
"मृदसर्वेक्षण, मृद चाचणी प्रयोगशाळा तसेच
एकात्मिक कीड व्यवस्थापन प्रयोगशाळांचे
बळकटीकरण" ही केंद्र पुरस्कृत योजना
राज्यात राबविण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्ध व्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग ,
शासन निर्णय.क्रमांक मृदस २६०७/११७१२/प्र.क्र. २९७ /१अ
मंत्रालय, मुंबई - ४०००३२
दिनांक :- ४ जुलै, २००७

वाचा

- १) केंद्रीय कृषि मंत्रालयाचे पत्र क्रमांक ६-६/२००७, एमएमआय
दिनांक ८ मे, २००७ व दि. १५ मे, २००७
- २) शा.नि. वित्त विभाग क्र. संकीर्ण १००६/प्र.क्र. १३१/कोषा. प्रशासन-५ दि. १५ मे, २००७
- ३) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्रमांक उसमृसमृचा/विप्र-१३/शा.नि/३४८/२००७ दि.२१ मे, २००७
- ४) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्रमांक उसपिस/विप्र-१२/जैविक अनु. समा/१०९/०७, दि. २४ मे, २००७
- ५) शा. नि. कृषि व पदुम विभाग क्रमांक अंदाज १००७/प्र.क्र. ६६/२अ दिनांक २८ मे. २००७

प्रस्तावना-

राज्यात जिल्हा स्तरावर एकूण २९ मृद चाचणी प्रयोगशाळा कार्यान्वित असून प्रत्येक प्रयोगशाळेत प्रमुख अन्नद्रव्ये, पाणी नमुने, व विशेष माती नमुने तपासणीच्या सुविधा आहेत. त्यापैकी २६ प्रयोगशाळांमध्ये सुक्ष्म मुलद्रव्ये तपासणीच्या सुविधा आहेत. प्रयोगशाळेत वरील घटकांची तपासणी करून तपासणी अहवालानुसार खताचा वापर करण्यासंबंधी शेतक-यांना शिफारशी केल्या जातात. या प्रयोगशाळेत शुल्क आकारणी करून नमुन्यांची तपासणी करण्यात येते. तसेच शेतक-यांच्या शेतातील मातीचे नियमितपणे परिक्षण करून त्याची नोंद गरजेनुसार ठेवली गेल्यास तसेच माती तपासणी मध्ये आढळलेल्या कमतरता आणि अन्य अडचणी विचारात घेवून मातीचा पोत सुधारण्यासाठी योग्य वेळी उपाय योजना केल्यास उत्पादनात व उत्पादकतेत वाढ होण्यास निश्चित मदत होते.

२. कृति आराखडा अंतर्गत ' मृद सर्वेक्षण, मृद चाचणी प्रयोगशाळा तसेच एकात्मिक कीड व्यवस्थापन प्रयोगशाळांचे बळकटीकरण' ही १०० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजना सन २००७-२००८ मध्ये राज्यात राबविण्यास केंद्र शासनाने संदर्भाधीन दिनांक ८ मे, २००७ च्या पत्रान्वये मान्यता दिलेली आहे.

शासन निर्णय-

कृति आराखडा अंतर्गत २००७-२००८ मध्ये केंद्र शासनाने मान्यता दिल्यानुसार "मृद सर्वेक्षण,मृद चाचणी प्रयोगशाळा आणि एकात्मिक कीड व्यवस्थापन प्रयोगशाळांचे बळकटीकरण" ही योजना रु.२५२.०० लाख (रुपये दोनशे बावन्न फक्त) इतक्या खर्चासह राज्यात राबविण्यास प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर योजनेचे आर्थिक व भौतिक लक्ष्य खालीलप्रमाणे आहे:-

(रु. लाखात)

अ.क्र	बाब	सन २००७ -०८ चे लक्ष्य	
अ	प्रयोगशाळांचे बळकटीकरण	भौतिक	आर्थिक
१	अदययावत उपकरणे खरेदी करणे (ओ.ओ.एस. यु.पी.एस. जनरेटर बॅक अप इत्यादी)	२९ प्रयोगशाळा	१३७.००लाख

२	काच सामान, रसायने, किरकोळ उपकरणे खरेदी करणे	२९ प्रयोगशाळा	२९.०० लाख
३	मृद नकाशाचे डिजिटायझेशन करणे	२५०० नकाशे	२५.०० लाख
४	मृद चाचणी किट खरेदी करणे	१२०० किट	१२.०० लाख
५	कर्मचा-यांसाठी तांत्रिक प्रशिक्षण देणे सॉईल किट	१०० प्रशिक्षणार्थी	४.०० लाख
६	जमिनीचे आरोग्यपत्रिका छपाई	५ लाख प्रती	५.०० लाख
७	जैविक किड नियंत्रण प्रयोगशाळांचे बळकटीकरण	९ प्रयोगशाळा	४०.००लाख
एकुण			२५२.०० लाख

३. सध्या कार्यान्वीत असलेल्या २९ मृद चाचणी प्रयोगशाळांचे आधुनिकीकरण कामात आवश्यक गौण बांधकाम, विस्तारीकरण , विद्युतीकरण , अदययावत उपकरणे / यंत्र सामुग्री , काच सामान, रसायने खरेदी,साधन सामुग्री व प्रकाशने ,देखभाल व दुरुस्ती इत्यादी बाबीसाठी मंजूर अनुदान खर्च करण्यास तसेच प्रयोगशाळेतील तांत्रिक कर्मचा-यांना कृषि विद्यापीठाकडून प्रशिक्षण देणे व शेतक-यांच्य शेतावर त्वरीत मातीचे परिक्षण करण्यासाठी सॉईल किट खरेदी करणे इत्यादीचा समावेश आहे. .

४ . कृषि विभागाकडील मृद नकाशे हे अत्यंत महत्वाचे असे अभिलेख आहेत. हे मृद नकाशे अत्यंत जुने व जीर्ण झाल्याने असे सर्व नकाशे स्कॅनिंग व डिजिटलायझेशन अशा आधुनिक तंत्रज्ञानाद्वारे कायम स्वरुपी जतन करून ठेवण्यासाठी महाराष्ट्र रिमोट सेन्सिंग अपलीकेशन सेंटर नागपूर या संस्थे मार्फत विहित पध्दतीचा अवलंब करून मृद नकाशाचे स्कॅनिंग अथवा डिजिटलायझेशन करून घेणे. तसेच सदर पद्धतीने डीजीटलाईज् केलेल्या नकाशांचा कृषि विभागाच्या नियोजनात जास्तीत जास्त वापर करून घेणेच्या दृष्टीने सद्यास्थितीत राज्यस्तरावर किमान एक जी.आय.एस. सेल उभारणे व संगणक तत्सम हार्डवेअर साहित्य खरेदी करणे याचा समावेश आहे.

५. राज्यातील ९ एकात्मिक कीड व्यवस्थापन प्रयोगशाळांचे कीड बळकटीकरणासाठी रु. ४०.०० लाखाची तरतूद करण्यात आली असून कृति आराखडयात प्रस्तावित केल्याप्रमाणे अ) जैविक घटक उत्पादनासाठी लागणारा कच्चा माल (टाक्लम पावडर, डैस्क रोज, काच सामान, विविध रसायने, कापूस, बटाटे इ. ब) जैविक घटकांचे गुणनियंत्रण तपासणी क)उपकरणांची दुरुस्ती, क्षमता वृद्धी तसेच नवीन उपकरणांची खरेदी जसेच ॲटोकलेव्ह पीएच मीटर शेकर, लॅमिनार एअर प्लो, एससी फरमेंटर, बीओडी इ. डत) इमारतीची किरकोळ दुरुस्ती (वॉश बेसिन, ग्लास पार्टिशन इ. तसेच आकस्मिक खर्चाचा समावेश आहे.

६. सन २००७-२००८ मध्ये या योजनेकरीता रुपये २५२.०० लाख इतकी रक्कम वितरित करण्यासही मान्यता देण्यात येत आहे.

७. या प्रित्यर्थ होणारा खर्च सन २००७-०८ या आर्थिक वर्षासाठी मंजूर असलेल्या अनुदानातून भागविण्यांत येऊन तो खालील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यांत यावा.

लेखाशिर्ष

मागणी क्र.डी.- ४

२४०२ - मृद व जलसंधारण, १०१ , मृद सर्वेक्षण व चाचणी

१०१, (दोन) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना

(००)(१०) मृद चाचणी व एकात्मिक कीडनाशक प्रयोगशाळांचे बळकटीकरण

व मृदआरोग्य पत्रिका

१०० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजना (२४०२०७४७)

५२ यंत्रसामग्री व साधनसामग्री

८ वरील निधी खर्च करण्यास संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यांत येत आहे. तसेच मंजूर निधीचे संबंधित अधिका-यांना वितरण करण्यास त्यांना प्राधिकृत करण्यांत येत आहे. वित्त विभागाच्या संदर्भाधीन दिनांक १५/५/२००७ च्या शासन निर्णयामध्ये नमुद केल्यानुसार या योजनेचा खर्च सन २००७-२००८ पासून विकसित करण्यात आलेल्या संगणकीय अर्थसकल्पीय वितरण प्रणालीद्वारे मासिक निधी वितरण (Monthly cash flow) विवरणपत्राप्रमाणे होईल याची दक्षता घेण्याची जबाबदारी संचालक (वि. व प्र.) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे यांची राहिल, तसेच केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनानुसार या योजनेचा आर्थिक व भौतिक प्रगती अहवाल प्रत्येक महिन्याला/ विहित मुदतीत केंद्र शासनाला तसेच राज्य शासनाला सादर होईल याची दक्षता घेण्यात यावी.

९. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. १८४/व्यय-१ दिनांक २९ जून, २००७ अन्वये प्राप्त सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

१०. सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(र.ब पुरोहित)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग.

प्रति,

आयुक्त कृषि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (५ जादा प्रतीसह)
महालेखापाल १/२ (लेखा परिक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर.
संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, पुणे
सर्व संचालक/सह संचालक, कृषि आयुक्तालय, पुणे
सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय ग्रंथालय, विधानभवन, मुंबई
वित्त विभाग
कार्यासन२-अ, कृषि व पदुम विभाग मंत्रालय मुंबई
निवड नस्ती